Κυριακή Η' Λουκά: Ομιλία εις την παραβολήν του καλού Σαμαρείτου (Γερμανός Β' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 11 Νοεμβρίου, 2011

Είναι μεγάλο εμπόδιον προς αρετήν η υπερηφάνεια και η έπαρσις. Και όποιος δεν είναι τίποτε, και νομίζει πως είναι μέγας και άξιος, εύκολα πλανάται και κρημνίζεται. Διότι η υπερηφάνεια και η έπαρσις γίνεται εμπόδιον για κάθε καλό σ' αυτόν που την έχει και τον κάνει μισητόν και απρόσδεκτον στον Θεόν. Διότι «ακάθαρτος παρά Κυρίω πας υψηλοκάρδιος», και «Κύριος υπερηφάνοις αντιτάσσεται, ταπεινοίς δε δίδωσι χάριν». Η υπερηφάνεια είναι η αιτία όλων των κακών, και όσοι την έχουν εγκαταλείπονται από τον Θεόν. Και υστερούμενοι της Θείας βοηθείας, πίπτουν στα πάθη της ατιμίας. Διότι αρκεί μόνη η έπαρσις να σκορπίση όλον τον πλούτον των αρετών. Επειδή όχι μόνον παρακινεί προς κακίαν, αλλά και στην ίδια την αρετήν υποκρυπτομένη, μας προξενεί πολλήν ζημία, διότι μας αναγκάζει από το ένα μέρος να υπομένωμε τους κόπους και τους πόνους, και από το άλλο μας κάνει να χάνωμε τον καρπόν της αρετής, και έτσι δεν κερδίζουμε τίποτε. Άκαιρα λοιπόν κοπιάζει ο υπερήφανος και ματαίως βασανίζεται ταλαιπωρούμενος στους ιδρώτες και αγώνες της αρετής. Διότι ως κυριευμένος από την υπερηφάνειαν απομακρύνεται από την Θείαν βοήθεια και μένει ο ταλαίπωρος έρημος και άπορος από κάθε αγαθόν. Αυτό έπαθε και ο σημερινός Νομικός, ο οποίος ετόλμησε να πειράξη τον Χριστόν, ερωτώντας αυτόν με δόλον και έπαρσιν. Ακούστε λοιπόν τον Θεηγόρον Λουκά τί λέγει στο ιερόν Ευαγγέλιον, να μάθετε σαφέστερα την υπόθεση.

«Τω καιρώ εκείνω, νομικός τις προσήλθε τω Ιησού πειράζων αυτόν και λέγων. Διδάσκαλε, τι ποιήσας ζωήν αιώνιον κληρονομήσω;». Αυτός ο Νομικός ενόμισε ότι θα παγιδεύση και θα παρασύρη τον Κύριον, να τον προστάξη πράγματα που εναντιώνονται στον Νόμο, και του λέγει: τί να κάμω Διδάσκαλε για να κληρονομήσω ζωήν αιώνιον, την οποίαν διδάσκεις και αναγγέλεις στον λαό συχνά και επιμελέστατα; Και επειδή ο Δεσπότης εγνώρισε την πανουργία του Νομικού, του αναφέρει για τον Νόμο, διακρίνοντας μεν τον πειρασμόν του, συγχρόνως δε ελέγχοντας και καταδικάζοντας εκείνον, διότι ενόμιζε πως είναι ενάρετος, χωρίς να είναι: «Ο δε είπε προς αυτόν. Εν τω νόμω τί γέγραπται; Πώς αναγινώσκεις;». Ερωτά ο Κύριος τον Νομικό να αποκριθή, τί γράφει ο Νόμος, για να το ειπή ο ίδιος με το στόμα του, προς έλεγχο και κατάκρισή του. «Ο δε αποκριθείς είπεν. Αγαπήσεις

Κύριον τον Θεόν σου εξ όλης της καρδίας σου και εξ όλης της ψυχής σου και εξ όλης της ισχύος σου και εξ όλης της διανοίας σου, και τον πλησίον σου ως σεαυτόν. Είπε δε αυτώ. Ορθώς απεκρίθης». Επειδή ο Νομικός απήγγειλε τις δύο μεγάλες εντολές, ο Κύριος του είπεν ότι καλώς και ορθώς απεκρίθη. Πράγματι, πρώτον πρέπει να αγαπούμε τον Θεόν με όλην την ψυχήν και την καρδία μας, και δεύτερον τον πλησίον μας. Και είναι τόσο δεμένες μεταξύ τους αυτές οι εντολές που δεν ξεχωρίζουν. Διότι όποιος αγαπά τον Θεόν αγαπά και τον πλησίον του, για να φυλάξη το Θείον πρόσταγμα. Και όποιος δεν αγαπά τον αδελφόν του, ούτε τον Θεόν αγαπά, και έτσι παραβαίνει την εντολήν του, η οποία λέγει σε άλλο μέρος του Ευαγγελίου του, ότι σ' αυτές τις δύο εντολές «όλος ο νόμος και οι προφήται κρέμανται». Αυτές λοιπόν τις δύο εντολές έχουν ως ρίζαν και αιτίαν και αφορμήν όλος ο νόμος και όλοι οι προφήται, και όποιος τις φυλάξει ανελλιπώς και πληρέστατα, έχει εκπληρώσει όλον τον Νόμον. Επειδή ορθώς απεκρίθης, Νομικέ, προτιμώντας αυτές τις δύο μεγάλες εντολές, φύλαξε αυτές και συ καθώς πρέπει, για να ζήσης ζωήν αιώνιον, την οποίαν κληρονομούν όσοι τηρήσουν αυτές τις εντολές.

«Και τις εστί μου πλησίον;». Ο Νόμος ονομάζει πλησίον κάθε άνθρωπον που χρειάζεται βοήθεια, και λέγεται πλησίον επειδή όλοι οι άνθρωποι πλησιάζουμε, είμεθα κοντά ο ένας στον άλλον. Ενώ ο Νομικός εθεωρούσε πλησίον τον ίσον στην αρετή, γι' αυτό, ως υπερήφανος που ήταν είπε, και ποίος είναι πλησίον μου, δηλαδή ενάρετος σαν εμένα; Και ο Χριστός του αποδεικνύει με ωραιοτάτην παραβολήν σοφώτατα, ότι την εντολήν αυτή την εκπληρώνει όποιος συμπαρίσταται και βοηθεί τον αδελφόν του σε ώρα ανάγκης. «Λαμβάνοντας τον λόγον δε ο Ιησούς είπεν: ένας άνθρωπος κατέβαινεν από την Ιερουσαλήμ προς την Ιεριχώ, και έπεσε πάνω σε ληστάς, οι οποίοι τον εξέδυσαν, τον επλήγωσαν και, αφήνοντάς τον μισοπεθαμένον, έφυγαν. Συνέβη δε να κατεβαίνη στον δρόμον εκείνον ένας ιερεύς, και όταν τον είδε, αντί να τον βοηθήση, τον άφησε και έφυγεν. Ομοίως και ένας Λευίτης, ερχόμενος στον τόπον εκείνον και βλέποντας αυτόν, τον προσεπέρασε και απεμακρύνθη. Κάποιος δε Σαμαρείτης που περιπατούσε σ' εκείνον τον δρόμον, ήλθε εκεί, και όταν τον είδε τον ευσπλαγχνίσθη και τον επλησίασε, έβαλε λάδι και κρασί στις πληγές του και, αφού τον ανέβασε στο υποζύγιόν του, τον επήγε σε ένα πανδοχείον και τον επεμελήθη. Και την επαύριον, αναχωρώντας, έβγαλε δύο δηνάρια και τα έδωσε στον πανδοχέα λέγοντας. Επιμελήσου τον και όσα εξοδεύσης τα πληρώνω στην επιστροφήν».

Με την παραβολήν αυτήν ο πολυέλεος Κύριος μας διδάσκει να σπλαγχνιζώμεθα τον πλησίον και να βοηθούμε όσον ημπορούμε τους ενδεείς και πτωχούς, διότι δεν υπάρχει οφελιμωτέρα αρετή από αυτήν, επειδή ωφελούνται και τα δύο μέρη. Ο πτωχός και άπορος ωφελείται σωματικώς, λαμβάνοντας τα αναγκαία της φύσεως, και εκείνος που τον ελεεί, ωφελείται ψυχικώς, πράγμα που είναι καλλίτερον. Πλην όμως το νόημα της παραβολής αυτής είναι ότι ο Κύριος την είπε για τον εαυτόν του, ότι δηλαδή έδειξεν ο φιλάνθρωπος τόσην ευσπλαγχνίαν και αγαθότητα στον

πληγωμένον άνθρωπον. Και ακούστε την εξήγηση, ώστε να λάβετε πολλήν ωφέλειαν και κατάνυξιν.

Η ανθρωπίνη φύσις κατέβαινεν από την Ιερουσαλήμ, η οποία ερμηνεύεται όρασις ειρήνης, δηλαδή από την ειρηνικήν διαγωγήν, στην Ιεριχώ, η οποία είναι χαμηλή και πνιγηρά από τον καύσωνα [Η Ιεριχώ είναι από τα χαμηλώτερα μέρη της γης, ευρισκομένη 270 μέτρα κάτω από την επιφάνεια της Θαλάσσης], που σημαίνει ότι ο άνθρωπος ήλθε στην εμπαθή και κτηνώδη ζωήν. Και δεν είπε κατέβη, αλλά κατέβαινεν, διότι η ανθρωπίνη φύσις τρέχει και αυτή στον κατήφορον, όπως τα ύδατα των ποταμών, και προσέχει όλως δι' όλου στην λάσπην και τον βόρβορον της αμαρτίας. Αυτή έπεσε πάνω στους ληστάς δαίμονας, οι οποίοι της αφήρεσαν το ένδυμα της αρετής και έπειτα την επλήγωσαν με αμαρτήματα διάφορα. Διότι οι δαίμονες πρώτα μας απογυμνώνουν από τους καλούς λογισμούς και από την σκέπην και βοήθειαν του Θεού, και τότε μας πληγώνουν με αμαρτήματα και μας αφήνουν ερήμους της θείας χάριτος. Είπε δε ότι οι δαίμονες άφησαν την φύσιν των ανθρώπων μισαποθαμένην, επειδή το σώμα, που είναι το ήμισυ μέρος του ανθρώπου, έγινε θνητόν και απέθανεν, η δε ψυχή έμεινεν αθάνατος. Να το εξηγήσωμε και με άλλον τρόπον: η ανθρωπίνη φύσις δεν έμεινεν εντελώς απεγνωσμένη, ούτε εθανατώθη τελείως, αλλά της έμεινεν η ελπίδα στον Χριστόν, ότι δηλαδή Αυτός θα την θεραπεύση, όπως και έγινε. Επειδή τον θάνατον που επροξένησεν ο πρώτος Αδάμ στην ανθρωπότητα, τον εθανάτωσεν ο αθάνατος Κύριος. Ιερέα και Λευίτην ονομάζει τον Νόμον και τους Προφήτες, οι οποίοι ήθελαν μεν να βοηθήσουν την ανθρωπίνην φύσιν, αλλά δεν είχαν τη δυνατότητα, διότι οι πληγές ήσαν ανίατες για την ανθρωπίνην δύναμη. Όθεν, αντί να βοηθήσουν, υπεχώρησαν. Αυτό σημαίνει το «αντιπαρήλθε».

Επ' αυτού ο Απόστολος λέγει: το αίμα των ταύρων και των τράγων δεν ημπορούσε να συγχωρήση αμαρτήματα. Το δε «κατά συγκυρίαν» έχει την εξής έννοιαν: ότι ο Νόμος εδόθη πρωτύτερα για την ανθρωπίνην ασθένειαν, επειδή οι άνθρωποι δεν ημπορούσαν από την αρχή να δεχθούν το Ευαγγέλιον του Χριστού. Γι' αυτό λέγει για τον ιερέα και τον Λευίτην «κατά συγκυρίαν», δηλαδή δεν ήλθαν επί τούτου οι Προφήτες για να θεραπεύσουν τον άνθρωπον, αλλά το έφερεν, το απαιτούσε η περίστασις. Ο Κύριος όμως και Θεός μας, που οι Ιουδαίοι τον έλεγαν υβριστικά Σαμαρείτην, ήλθεν επί τούτου, με αυτόν τον σκοπό, να μας θεραπεύσει ως εύσπλαγχνος. Και αφού εσαρκώθη με τρόπον ανέκφραστον, έγινεν άνθρωπος, όπως ένας ο φιλάνθρωπος από την πολλήν αυτού αγαθότητα. Και δεν άφησε το κακόν αθεράπευτον, αλλά έδεσε καλά τα τραύματα και έβαλε λάδι και κρασί, δηλαδή τον λόγον της διδασκαλίας. Με το έλαιον εννοεί την ευσπλαγχνίαν, και με τον οίνον το στυπτικόν και αυστηρόν της δικαιοσύνης. Όταν ακούης τον Κύριο να λέγη «Δεύτε προς με πάντες, καγώ αναπαύσω υμάς», και άλλα όμοια, αυτά φανερώνουν το έλαιον, την ιλαρότητα δηλαδή και την ευσπλαγχνίαν. Και όταν πάλι λέγει «Πορεύεσθε εις το σκότος» και τα τοιαύτα, φανερώνει τον οίνο, δηλαδή την

αυστηρότητα της κρίσεως. Ακόμη, και με άλλον τρόπον, έλαιον νοείται η ανθρωπίνη διαγωγή, και οίνος η θεϊκή. Ο Θεάνθρωπος Κύριος λοιπόν ενεργεί άλλοτε ως Θεός και άλλοτε ως άνθρωπος. Και όταν μεν έτρωγεν, έπινεν, εκοιμάτο και άλλα όμοια έπραττε, εγνωρίζετο ως άνθρωπος. Τούτο είναι το έλαιον, επειδή δεν μετεχειρίζετο ζωήν σκληράν και επίπονον. Όταν δε πάλιν ενήστευε πολλές ημέρες, περιπατούσε στην θάλασσαν ή άλλα όμοια έκαμεν, εγνωρίζετο Θεός παντοδύναμος. Οίνον λοιπόν να εννοήσης την θεότητα, την οποία δεν ημπορούσε κανείς να την υποφέρη άκρατον, χωρίς το έλαιον της ανθρωπίνης του φύσεως. Επειδή λοιπόν ο Κύριος μας έσωσε ως Θεός και άνθρωπος, γι’ αυτό λέγει ότι μας έβαλεν οίνον και έλαιον, με τα οποία λυτρώνονται όσοι βαπτίζονται και θεραπεύονται από τα ψυχικά τραύματα. Και πρώτα μεν χρίονται με το έλαιον του μύρου, έπειτα μεταλαμβάνουν και το Θείον αίμα, τον οίνον δηλαδή.

Και ανέβασεν ο Κύριος την πληγωμένην μας φύσιν «εις το ίδιον υποζύγιον», την εσήκωσε δηλαδή επάνω του ο φιλεύσπλαχνος, επειδή μας έκαμε μέλη του και κοινωνούς του ιδικού του σώματος και μας ανύψωσε στην προτέραν αξίαν. Πανδοχείον ονόμασε την Εκκλησία, η οποία τους δέχεται όλους. Διότι ο παλαιός Νόμος τους Μωαβίτες και τους Αμμωνίτες δεν τους εδέχετο. Αλλά τώρα η Εκκλησία του Χριστού δέχεται κάθε έθνος, και πόρνους και τελείως τους πάντες, όπως έχει γραφεί στις Πράξεις των Αποστόλων.

Επειδή όταν συνεστήθη η Εκκλησία, έγινε δηλαδή το Πανδοχείον από όλα τα έθνη, η πίστις εξηπλώθη. Τότε έγινε και η δωρεά του Αγίου Πνεύματος και η χάρις επληθύνετο. Λοιπόν όλοι οι Απόστολοι και Διδάσκαλοι και Αρχιερείς, λογίζονται ως πανδοχείς, εις τους οποίους ο Κύριος έδωσε τα δύο δηνάρια, δηλαδή την Παλαιάν και την Νέαν Διαθήκην, που έχουν και οι δύο την εικόνα και τα λόγια του Βασιλέως. Αυτά τα δύο δηνάρια άφησεν ο Κύριος όταν ανέβαινε στους Ουρανούς, και τα παρέδωσε στους Αποστόλους του και σ’ όλους τους Αρχιερείς, ιερείς και διδασκάλους, λέγοντας «ο εάν προσδαπανήσης εν τω επανέρχεσθαί με αποδώσω σοι».

Και αληθώς πολλά εξώδευσαν οι μακάριοι Απόστολοι, και πολύ εκοπίασαν για να σπείρουν την Διδασκαλία σε κάθε τόπον. Αλλά και οι κατά καιρούς Διδάσκαλοι πολλά εδαπάνησαν και αυτοί και κοπίασαν. Και τον μισθόν όμως μέλλει να τον απολαύσουν πλούσιον όταν επιστρέψη πάλιν ο Κύριος, δηλαδή στην Δευτέραν αυτού Παρουσίαν και επάνοδον. Τότε θα του ειπή κάθε ένας από αυτούς: «Κύριε, δύο δηνάριά μοι έδωκας, ιδού άλλα δύο προσεδαπάνησα», και ο Κύριος θα τους ειπή: «ευ, δούλοι αγαθοί και πιστοί, εισέλθετε εις την χαράν του Κυρίου σας».

Ακούστε την παραβολήν με συντομίαν σαφέστερα και καθαρώτερα. Ο Σαμαρείτης

είναι ο Χριστός που εσαρκώθη από την υπερευλογημένην αειπάρθενον Μαρίαν, την υπερένδοξον Μητέρα του, το «ίδιον κτήνος», το ζώον του, είναι το σώμα του Χριστού. Οίνος ο διδασκαλικός λόγος, έλαιον η φιλανθρωπία. Το πανδοχείον είναι η Εκκλησία, ο πανδοχεύς οι Απόστολοι, οι Αρχιερείς και Διδάσκαλοι. Δύο δηνάρια, η παλαιά και η νέα Γραφή και η αγάπη προς τον Θεόν και προς τον πλησίον. Και επάνοδος του Σαμαρείτου, η Δευτέρα του Χριστού Παρουσία και έλευσις.

Αφού ετελείωσεν ο Κύριος αυτήν την θαυμασίαν παραβολήν, ηρώτησε τον Νομικόν: «Ποίος από αυτούς τους τρεις σου φαίνεται ότι έγινε Πλησίον εκείνου που έπεσε πάνω στους ληστάς; Και αυτός του είπε: εκείνος που του έδειξε ευσπλαγχνία. Τότε του είπεν ο Κύριος: Πήγαινε και κάνε και συ το ίδιο». Με τα λόγια αυτά ο Κύριος μας διδάσκει να γινώμεθα μιμηταί του στην ευσπλαγχνία και την συμπάθεια, να ελεούμε τους ενδεείς και τους πτωχούς και να τους βοηθούμεν όσον ημπορούμε, είτε καλοί είναι είτε πονηροί. Επειδή όπως έκαμεν εκείνος, ο πανοικτίρμων και πολυέλεος προς εμάς τους αχαρίστους και εσταυρώθη και έπαθε για την αγάπη μας, έτσι θέλει να συμπάσχωμε και εμείς με τους αδελφούς και να τους βοηθούμε χωρίς προφάσεις. Και πρέπει να υπακούωμε σ’ αυτόν ως τέκνα γνήσια, εάν ποθούμε να γίνωμε και κληρονόμοι της Βασιλείας του. Όταν λοιπόν ιδούμε τον αδελφόν και πλησίον μας να θλίβεται από την πείναν και δίψαν, και να βασανίζεται από τις συμφορές και τις δυστυχίες, να είναι πληγωμένος και πονεμένος από τις αδικίες, μην τον παραβλέψωμεν όπως ο ιερεύς και τον αφήσωμε αβοήθητον, ούτε να αλλάξωμε δρόμον όπως ο Λευίτης, αλλά ας δείξωμε προς αυτόν συμπάθειαν και καλωσύνην. Ας τον κοιτάζωμε με βλέμμα εύσπλαγχνον, ας ανοίξωμε τα ώτα στους στεναγμούς και τα δάκρυά του, ας κατεβούμε από το υποζύγιον της υπερηφανείας, της αλογίας και της ματαιότητος. Ας σταλάξωμε έλαιον φιλανθρωπίας και ας δέσωμε τις πληγές του με λόγους παρηγορίας. Και ας τον ανεβάσωμε στο καλό υποζύγιο, να τον φέρωμε στον οίκο μας, να παρηγορήσωμε την συμφοράν του, σύμφωνα με το παράδειγμα που μας έδωσεν ο Κύριος, κατά την δύναμή μας. Και αν δεν έχωμε τα απαραίτητα προς εξυπηρέτηση και παρηγορίαν του, μη μας φανή δύσκολο και βαρυνθούμε τον κόπον, αλλά ας τον πάμε στο πανδοχείον, να παρακινήσωμεν εκείνους οι οποίοι έχουν δύναμη να τον βοηθήσουν. Ακόμη ας παρακαλέσωμε τον Θεόν, εάν είναι κατά το θέλημά του, να του ελαφρώση και να σμικρύνη την παίδευση. Και ακόμη ας φροντίζωμε και για την σωτηρία των αδελφών και πλησίον μας, διότι όπως είμεθα χρεώστες να τους βοηθούμε στα σωματικά, έτσι πρέπει να τους νουθετούμε και στα ψυχικά και να τους διδάσκωμε τα ψυχωφελή και σωτήρια, να τους παρακινούμε προς βίον ενάρετον. Έτσι γινόμεθα πρόξενοι της σωτηρίας των, καθώς μας διδάσκει και ο Απόστολος, λέγοντας: «ας έχωμεν φιλαδελφίαν ο ένας προς τον άλλον, να αγαπούμε τον πλησίον, καθώς ο Θεός ηγάπησεν ημάς και έδωκε τον Υιόν αυτού τον μονογενή λύτρον υπέρ ημών». Ας γίνωμε λοιπόν και εμείς συμπαθείς και αγαθοί προς τους πλησίον και όχι αμελείς και άσπλαγχνοι. Και άλλοτε ας τους βοηθούμε στις ανάγκες του σώματος, άλλοτε ας τους διορθώνωμε και ας τους οδηγούμε στην οδό της σωτηρίας, για να έχωμε περισσότερον μισθόν.

Ακούστε και ένα παράδειγμα ωραιότατον επί του θέματος, για να καταλάβετε ότι ο Θεός θεωρεί ως μεγάλην προς αυτόν υπηρεσίαν και ορέγεται να νουθετούμε τους αδελφούς και να τους παρακινούμε προς βίον ενάρετον.

Στο Πατερικόν, που ονομάζεται Γεροντικόν, φαίνεται ότι σε ένα Μοναστήρι ήταν ένας ηγούμενος πολύ ενάρετος, και ιδιαιτέρως ήταν θαυμάσιος στην φιλοξενίαν και τόσον αγαπούσε τους αδελφούς όλου του Κοινοβίου, που έκαμε πολλές φορές προσευχή στον Θεόν γι’ αυτούς, παρακαλώντας Αυτόν και δεόμενος να τους συναριθμήση και αυτούς μαζί του, να τους βάλη σε έναν τόπον του Παραδείσου να είναι αχώριστοι πάντοτε, καθώς ήσαν και εδώ πρόσκαιρα. Ο δε δικαιοκρίτης Θεός του έδειξε μίαν οπτασίαν θαυμασίαν, για να γνωρίση το σφάλμα του.

Ας ακούσετε οι ασυμπαθείς και οι άσπλαχνοι, να διορθώσετε την πολιτεία σας, εάν ποθήτε την σωτηρία σας. Στο κοινόβιον αυτό, όχι πολύ μακριά, ήταν ένα άλλο Μοναστήρι στο οποίον, όταν έκαμαν την εορτή, προσεκάλεσαν τον ηγούμενον που αναφέραμε να υπάγη στην πανήγυρη. Αυτός έκαμε προσευχήν στον Δεσπότην Χριστόν να του φανερώση εάν έπρεπε να υπάγη, διότι δεν έβγαινε ποτέ από το Μοναστήρι του χωρίς προηγουμένως να βεβαιωθή ότι ήταν θέλημα Θεού. Προσευχόμενος λοιπόν στην Εκκλησίαν ήκουσε φωνήν από το θυσιαστήριον η οποία του είπε: πήγαινε, πλήν όμως στείλε τους αδελφούς προτήτερα. Καθώς λοιπόν επήγαιναν οι μοναχοί, ευρήκαν στον δρόμον έναν άνθρωπο τριάντα περίπου χρόνων, χαριτωμένον στην όψη και σεβάσμιον, που εκείτετο κατά γης ως άρρωστος. Και ερωτώντας αυτόν ποίος ήταν και από πού ήρχετο, τους απεκρίθη: πτωχός είμαι, και καθώς επήγαινα καβαλλάρης σ’ εκείνο το Μοναστήρι, με άφησε το ζώον και έφυγε. Και εκείνοι είπαν: ο Θεός να σε βοηθήση, διότι εμείς είμεθα πεζοί και δεν ημπορούμε να σε βοηθήσομε. Αφού λοιπόν επέρασαν όλοι, ήλθε κατόπιν και ο ηγούμενος. Καθώς τον είδε και ήκουσε την συμφοράν που έπαθε, ελυπήθη και του λέγει: δεν επέρασαν από εδώ κάποιοι μοναχοί; Ναι, του απαντά, αλλά είπαν πως είναι πεζοί και δεν ημπορούσαν να με βοηθήσουν. Του λέει ο ηγούμενος: ημπορείς να σηκωθής λίγο, να ανεβής σ’ εκείνη την πέτρα, να σε πάρω στον ώμο μου; Εκείνος είπε, εγώ δεν ημπορώ να σαλεύσω καθόλου, συνέχισε τον δρόμο σου. Του λέγει ο Αββάς: ζη Κύριος ο Θεός μου, δεν φεύγω αν δεν σε σηκώσω, με όσες δυνάμεις έχω. Τότε λοιπόν εσηκώθη, ανέβηκε στον βράχο και ο ηγούμενος τον εφορτώθη στους ώμους του. Και στην αρχή μεν του εφάνη πολύ βαρύς, έπειτα όμως ελάφραινεν όσον επροχωρούσαν, μέχρι που του εφαίνετο πως δεν εσήκωνε τίποτε. Και καθώς ύψωσε την κεφαλήν, να δει τί έγινεν ο φαινόμενος, τον βλέπει να ανεβαίνη στον αέρα. Ήκουσε τότε φωνή να του λέγη: Αββά, πολλές φορές με παρεκάλεσες να βάλω τους μοναχούς σου στον ίδιον τόπο με σένα, αυτό όμως είναι αδικοκρισία, διότι τα έργα σας δεν ομοιάζουν. Λοιπόν, εάν τους αγαπάς, δίδαξέ τους ό,τι χρειάζεται και νουθέτησέ τους, ώστε να μιμούνται την πολιτείαν σου. Διότι εγώ είμαι Δίκαιος Κριτής, και αποδίδω στον καθένα κατά τις πράξεις του. Αυτά είπεν ο Δεσπότης και ανήλθε στους ουρανούς, ο

δε αββάς έμεινε πολύ χαρούμενος, και ηγάλλετο που ηξιώθη να μεταφέρη τον Κύριον στους ώμους του. Όταν αργότερα εδιηγήθη το γεγονός αυτό στους μαθητάς του με δάκρυα, πολύ ωφελήθησαν και εδιώρθωσαν καθώς έπρεπε την προτέραν τους αμέλειαν.

Έτσι ας κάμωμε και εμείς αδελφοί και Πατέρες μου. Ας γίνωμεν εύσπλαχνοι προς τους αδελφούς μας, συμπαθείς και οικτίρμονες, για να ελεύση και σε μας ο Κύριος. Εάν, στα ανδρόγυνα, ο ένας είναι άσπλαχνος, ας τον παρακινή ο άλλος να γίνη εύσπλαγχνος, να μην κολασθή ο τρισάθλιος, και ας δίδει κρυφά ελεημοσύνην όσον ημπορεί. Λόγου χάριν, εάν είναι η γυναίκα άσπλαχνος, ας δίδη κρυφά από αυτήν ο άνδρας της, ή η γυναίκα κρυφά από τον άνδρα της για το ασκανδάλιστον, διότι και οι δύο με τον τρόπον αυτόν κάνουν έργο. Δεν είναι αμαρτία αυτό, εάν κάποιος δώση ελεημοσύνη στον πτωχό κρυφά από τον σύντροφόν του. Εγώ είδα οφθαλμοφανώς και πολλούς Κελλιώτες στο Άγιον Όρος, Ιερομονάχους και απλούς μοναχούς, να δίνουν ελεημοσύνην κρυφά από τον υποτακτικό τους, για να μην τον σκανδαλίσουν. Άλλοι πάλιν υπηρέτες παίρνουν ομοίως και δίδουν κρυφά από τον αφέντη τους, όταν αυτός είναι άσπλαχνος, και με τον τρόπον αυτόν έχουν και τα δύο μέρη μισθόν. Αλλά και τα αγαθά τους πληθύνονται εδώ πρόσκαιρα από την χάριν του Θεού με τρόπον θαυμάσιον, καθώς φαίνεται και στον βίον του αγίου Ιωάννου του Ελεήμονος. Ότι δηλαδή ήταν κάποιος ανελεήμων και άσπλαχνος, όθεν ο Θεός παρεχώρησε να του έλθουν συμφορές και επτώχευσε. Και επειδή κατάλαβε ότι εξ αιτίας της ασπλαχνίας του τον ευρήκαν τόσες δυστυχίες, διέταξε τον δούλο του να παίρνη έξι νομίσματα την ημέρα και να τα δίδη στους πτωχούς για την ψυχήν του, επειδή αυτός τα ελυπείτο και δεν τα έδιδε. Τότε ο καλός δούλος δεν έπαιρνε μόνον έξι, αλλά τριάντα έξι και περισσότερα και τα έδιδε στους πτωχούς. Και όσον έπαιρνεν αυτός και έδιδε, τόσον περισσότερο και ο Θεός ευλογούσε εκείνον τον οίκο, και επλούτισε πάλιν εκείνος ο άνθρωπος, όπως και πριν. Όθεν, επειδή εγνώρισε ότι η ευλογία αυτή προήλθε από την μικράν αυτήν ελεημοσύνην, έδιδε και αυτός περισσότερα. Είπε τότε στον δούλο του, σε ευχαριστώ, διότι για τα έξι νομίσματα που σου είπα να δίδης στους πτωχούς, ο Κύριος μου έστειλεν αναρίθμητα. Του λέγει ο δούλος. Εάν υπάρχη κλέπτης που εσώθη, τότε σώζομαι και εγώ. Επειδή δεν σου έπαιρνα μόνον έξι, αλλά εκατό και περισσότερα, γι’ αυτό και επλούτισες.

Βλέπετε, χριστιανοί μου, πώς και τα βιαίως και ακουσίως διδόμενα προξενούν τοιαύτην ωφέλειαν, όχι μόνον μετά θάνατον, αλλά και εδώ πρόσκαιρα; Μην αμελείτε λοιπόν την αρετήν αυτήν, ως χριστομίμητον. Συμπονείτε και βοηθείτε τους αδελφούς του Χριστού στις ανάγκες τους, ώστε ο πλουσιόδωρος ευεργέτης μας να σας ανταποδώση την χάριν στην δευτέραν αυτού έλευση, λέγοντας προς εσάς και προς όλους τους εναρέτους και ελεήμονες: «Δεύτε οι ευλογημένοι του Πατρός μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένην υμίν βασιλείαν».

Ης γένοιτο πάντας ημάς επιτυχείν, τη αυτού φιλανθρωπία και χάριτι, πάντοτε, νυν και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν».

(13 αιών, Πατριαρχικόν Ομιλιάριον Β', σελ. 203 - Από το βιβλίο "Πατερικόν Κυριακοδρόμιον", σελίς 365 και εξής. Επιμέλεια κειμένου: Δημήτρης Δημουλάς)

(Πηγή ηλ. κειμένου: orp.gr)